deník | středa 23. ledna 2013

PĚT RAD ZDARMA aneb Zákonná posloupnost dědění

§ NOVÝ SERIÁL DENÍKU **PRÁVNÍ PORADNA**

Každý z nás čas od času řeší nějakou právní otázku, častokrát si však ani neuvědomujeme, že konkrétní záležitost v sobě skrývá mnohem více právních problémů a její řešení není tak jednoduché, jak se mohlo zpočátku zdát.

Přestože se spousta osob rozhodne ke svému majetku pro případ smrti pořídit závěť, bývá nejčastějším právním důvodem dědění v České republice právě dědické nástupnictví ze zákona. Dědici ze zákona jsou povoláni tehdy, jestliže zemřelý po sobě nezanechal žádnou závěť či jeho projev poslední vůle nebyl pořízen v souladu se zákonnými požadavky nebo jej zemřelý ještě za svého života odvolal. Dědění ze zákona má tak zabránit následným sporům, komu jednotlivé věci zemřelého připadnou. V současné právní úpravě je dědění ze zákona rozděleno mezi čtyři dědické skupiny, a každá z nich nastoupí až tehdy, pokud nedědí dědici z předchozí dědické skupiny.

Rada první

Při dědění hrají prim vždy potomci zůstavitele.

První dědickou skupinu tvoří děti zůstavitele a jeho manžel nebo registrovaný partner, přičemž každý z nich dědí stejným dílem. Pokud nedědí některé ze zůstavitelových dětí, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. Jestliže nedědí ani tyto děti nebo některé z nich, dědí stejným dílem jejich potomci. Potomci zůstavitele budou dědici dokonce i tehdy, pokud zůstavitel pořídil závěť a potomky do ní nezahrnul, neboť jeho potomci jsou považováni za neopominutelné dědice. Zemřelý však může za svého života i bez sepsání závěti dědění svých potomků zabránit, jestliže je platným právním úkonem vydědí pro některý z důvodů uvedených v občanském zákoníku. Důležité je, že manžel či partner nemohou v první dědické skupině dědit sami; pokud nedědí některý ze zůstavitelových potomků, nastoupí dědění podle druhé dědické skupiny či další.

Rada druhá

Nedědí-li potomci zemřelého, je třeba určit dědice pomocí druhé dědické skupiny.

Nedědí-li zůstavitelovi potomci, nastupuje druhá dědická skupina, v níž dědí zůstavitelův manžel nebo partner, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele. Manžel nebo partner zůstavitele dědí vždy nejméně polovinu dědictví, ostatní dědici druhé skupiny dědí stejným dílem. Spolužijící osoba nemůže v druhé dědické skupině dědit sama, v ní mohou dědit sami pouze manžel či partner zůstavitele nebo jeho rodiče.

Rada třetí

Sourozenci zůstavitele mohou dědit až v třetí dědické skupině.

Jestliže nedědí zůstavitelův manžel, partner ani žádný z jeho rodičů, dědí ve třetí skupině stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele. Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. Všimněte si, že zákon výslovně stanoví pouze děti sourozenců zůstavitele, a nemá na mysli tedy všechny jejich potomky. V této dědické skupině může dědit sama i spolužijící osoba zůstavitele či jen jeden sourozenec. Jestliže nedědí ani žádný dědic ve třetí skupině, dědí ve čtvrté skupině stejným dílem prarodiče zůstavitele, a nedědí-li žádný z nich, dědí stejným dílem jejich děti.

Rada čtvrtá

Někteří potenciální dědici mohou být z dědění vyloučeni přímo zákonem.

Občanský zákoník stanoví, že nedědí ten, kdo se dopustil úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manželu, dětem nebo rodičům anebo ten, kdo se dopustil zavrženíhodného jednání proti projevu poslední vůle zůstavitele – např. zůstavitele k sepsání závěti donutil, zničil zůstavitelem pořízenou závěť apod. Takovéto osoby by mohly dědit jen tehdy, pokud by jim zůstavitel tento čin za svého života odpustil.

Rada pátá

Dědění ze zákona dozná podle nového občanského zákoníku změny.

Podle nového občanského zákoníku, jehož předpokládaná účinnost by měla nastat v lednu 2014, dochází k nepatrnému přejmenování dědických skupin na dědické třídy, ale hlavně se tyto dědické třídy rozšiřují o další dvě skupiny, celkem jich bude tedy šest. Nově tak dědí například prarodiče rodičů zůstavitele či děti sourozenců zůstavitele a děti prarodičů zůstavitele. Tato změna má zabránit situacím, v nichž po zemřelém neexistovali dědicové, a z tohoto důvodu tak dědil stát. Základní pravidla sousledností dědění pro první čtyři dědické skupiny však zůstala zachována.

V tomto článku jsme čerpali z níže uvedených právních předpisů:

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Rubrika 5 rad zdarma je společným projektem Deníku a internetové právní poradny Právní linka – www.pravnilinka.cz.

Nepřehlédněte

Deník každou středu zveřejňuje *právní poradnu*, ve které se dozvíte, jak postupovat v konkrétních situacích a čeho se naopak vyvarovat.

V tištěném Deníku přineseme zkrácenou verzi, delší pak naleznete tentýž den odpoledne na www.msdenik.cz.

NEPŘEHLÉDNĚTE:
Příští téma:
Podílové spoluvlastnictví